

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**EVANGELIA QVAE CONSVETO MORE DOMINICIS ET
aliijs Festis diebus in Ecclesia leguntur**

Aemilius, Georg

COLONIAE, 1555

Clarissimo Simvl Et Optimo Viro, Svmma doctrina, & uirtute præstanti, D.
Ioanni Bacchouio Echtio Coloniensi, Medicinæ Doctori peritissimo, patrono
& amico summo Georgius Aemilius. S. D. P.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69317](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69317)

CLARISSIMO SIMVL

ET OPTIMO VIRO, SVMMA
doctrina, & uirtute præstanti, D. Ioanni
Bacchouio Echtio Coloniensi, Medicinæ
Doctori peritissimo, patrono &
amico summo Georgius
Aemilius.

S. D. P.

VTILI cōsilio quondā à pri
mis Ecclesie Christiane do-
ctoribus institutū esse uides-
tur, ut singulis diebus Domi-
nicis ac Ferialibus, in publi-
co cœtu Ecclesie certa quæ-
dam membra uel partes Euā

gelicæ historie proponantur: ex quarum explica-
tione populus certam aliquam doctrinam animo
concipere, domumq; secum auferre posset. Cū
enim multa sint eademq; uaria Christiane fidei ca-
pita, per totam hinc inde scripturam sparsa, quæ
non omni tempore simul, in Concionibus explicari
possunt, & tamen in Ecclesia necesse illorum de-
clarationem extare: sapienter inierunt hoc consili-
um pij Doctores, ut Euāgeliorū per sacra tempora
distributione huic necessitati simul atq; difficultati

4 2 sue-

EPISTOLA

succurreretur. Diuersa enim & multiplex est Euangeliorum materia quorū alia de timore Dei docet, alia fidem tractāt, alia bona opera describūt, alia dilectionis praecepta tradūt, alia de cruce & persecutione admonent, alia ad orationē hortātur, alia certis quibusdā uicijs arguēdis occupantur, alia de iudicio iudicio predicāt & ad uigilantiā homines excitant: & quis quaeſo potest omnia simul argumenta recensere, quae diuersis Euangelij locis ac partibus continentur? Cū igitur ordine certo per anni seriem distributo, sic Euāgelia tractantur: ut aliud hodie, aliud cras in explicationem ueniat, paulatim hoc inde consequitur, ut praecipua fidei capitā diuersis Euangeliorū locis cōprehēsa successiōe quadam festorū ordine declarentur, & suo quodque tempore in Ecclesia locū inueniat. Atq; haec quidem exemplis declarare opus nō est, cū unusquisq; uel mediocriter Euāgelicae historiae gnarus per se facile indicare possit, in quolibet Euāgelio fere certā doctrinam contineri, quae ad certum aliquē doctrinae locū referri debeat, & ad aedificationem integre fidei quasi partē quandam afferat, ita tandē iuxta Apostolum, perfecta eius hypothesis habeatur.

Deinde illud etiā in scholis & Ecclesia non inutile uidetur, ut Euāgeliorum textus ac historiae non solum

N V N C V P A T O R I A .

solū uarijs linguis, uerū etiā uario genere orationis habeātur explicatæ. Nā quod ad linguarū uarietate attinet, haud quisquam ambigit, eam in docendo equè necessariā, atq; utilē esse. Alia enim aliud magis explicat ac declarat: & in una lingua sepe loci tā incidūt obscuro, ut sine aliarū collatiōe uerū sensum nullo modo deprehendere possis. Deniq; nemini ignotū est ipsam linguarū uarietate singulare donū esse Spiritus sancti, quod in Christiana Pētecoste manifesto miraculo super apostolos effudit, non solum propter uarias gētes in Euangelio docēdas, sed etiā ad pleniorē doctrinæ celestis explicationē, quæ plurimū linguarū indiget auxilio. Ipsa autē Euāgeliorū per uaria oratiōis genera trāsmutatio, qd aliud est, q̄ unius eiusdemq; rei per uarios efferendi modos declaratio, quæ paraphrasis quodāmodo uideatur habere rationē. Hinc tā uarie passim extant Euāgeliorū explicatiōes: quarū aliæ Homeliæ, aliæ Exegesēs appellātur, aliæ nudis locorū indicationibus, aliæ paraphrasi Rhetorica constant.

In hoc genere uidētur etiā illorū labores esse ponēdi, q̄ sacras Euāgeliorū historias & gesta carmine, uel Heroico, uel Elegiaco, uel alio quocūq; genere comprehēderūt: inter quos præcipuū hodie nomen obtinēt apud Latinos Iuuenecus, Arator & Sedu-

EPISTOLA

lim (Prudentium enim & Mantuanum, ac recentio-
 res etiã Vidam, atq; Sannazariũ omitto) apud Gre-
 cos aut Nonnius & Gregorius Nazianzenus, quo-
 rum alter Evangelium Ioannis integro carmine red-
 didit, alter parabolas & miracula à singulis Evan-
 gelistis narrata uario genere uersuum conscripsit.
 Atq; hæc ideo uidentur, à pijs & doctis in Ecclesia
 uiris elaborata, non ut rerum diuinarum maiestatem
 oratione poetica extenuarent, sed potius ut
 uertendis illis ingenium exerceret, & Musas etiam
 sacra loqui docerent: præterea rebus in textu bre-
 uibus ac nudis iucunditatem quandã uersibus adde-
 rēt. Quis enim ignorat eã boni carminis energiam
 ac uirtutē esse, ut legentis animũ magis afficiat ora-
 tione soluta. Memoriae quoq; facilius inherentes,
 que uersibus inclusa pponuntur: ut uel hoc nomine
 nõ immeritò Musæ dicatur Mnemosynes esse filia.
 Delectat aures, animũq; numeri, nõ minus q̄ cõcen-
 tus harmonie Musicæ: ac si uerè iudicare uolumus,
 elegans & uenustum. Carmē aliud nihil est, q̄ suauis
 quædam multarũ uocum & sententiarũ apto ordine
 mensurãq; coherentium harmonia, quæ iucundam
 aliquam uel utilem doctrinam quasi decantat.

Hæc igitur & similia perpendēs animo, cũ uide-
 rē Euāgelia Dominicalia simul & Ferialia nõ exti-
 re in uo-

N V N C V P A T O R I A .

re integro ordine uersibus cōprehensa, laborē illū bono studio sum aggressus : ad quē suscipiendū me partim sholæ nostræ utilitas , partim ipsarū etiam Euangelicorū historiarū iucunditas inuitauit. Cū enim ex ueteri more scholarū profectis ac deinde sacris diebus Euāgeliorū textus à pueris legi et exponi solēt, & ex hac nuda uerborū persecutiōe parum ad eos utilitatis redire uiderē: quò & ipsis, & aliorū etiā adolefcētum studijs hac in re consulerē, Euāgelia singula uersibus heroicis, quātum succifiuo tēpore fieri potuit, utēq; reddidi: semp in hoc opera data respiciēs, ut quā proxime sententiā textus exprimerē, & à uerbis Euāgelistarū minimē recederē: Et si nō diffiteor interdū à me quasdā hypotyposes & prosopopœias, in loco tamē, insertas esse, quæ narrationi aliās breui cōuenire, eā nō nihil exornare, & animos pueriles magis oblectare posse uidebātur. Alicubi etiā prolixius & integra narratione ptractaui, ne materiæ coherentiā abrūperē, sicut in historia Stephani, cōuersiōis Pauli, decollatiōis Ioānis, & uinculorū Petri cognoscetur: in quibus p lōgiores descriptiōes extēdere rē gestā libuit. Verū de hoc toto labore, qd uel conat⁹ sim, uel effecerim, uel etiā nō assecut⁹, æqui lectoris arbitrio cēsendū relinquo. Tantū hoc addā, me propter obe-

EPISTOLA

unda scholæ officio nō potuisse plenā & cōtinuam
 huic argumēto, sicuti merebatur, operā impēdere,
 sed totū hunc libellum succisiuis inter dū horis ela-
 borasse: cū ut mihi ipsi hac tractatione quotidianis
 in laboribus oblectationē aliquā afferrē, tum etiam
 ne tēpus exiguū licet omni sine fruge priuata con-
 sumerē, uoluiq; potius aliquid in ea re conari, quā
 planē nihil efficere. Fuit autē hic mihi labor ut non
 iniucundus omnino, sic inter dū satis difficilis et mo-
 lestus, dū Hebraica nomina, quæ Latinis auribus pa-
 rum cōueniunt, & in uersum nō facillē cogūtur, ex-
 primere tamē oportuit. Qua in re si cui fortasse ni-
 mia uidebor usus esse licētia, dū eandē syllabā nūc
 longā, nūc breuem cōtrā facio, uocabula etiā que-
 dā cōtra naturalē fortasse quāritatē in uersus ordi-
 nem redigo: quanq̄ argumenti difficultas in eo me
 purgare posset, non magnopere tamē me ipsum ex-
 cusabo: tantū hoc à pio lectore petā, ut quidq̄ hu-
 iusmodi uiciorum est, ea necessitati carminis adseri-
 bat, & hæc nostra qualiacunq; uel boni consulens
 equo ferat animo, uel eadem ipse meliora faciat. Im-
 primis enim in aliorū laboribus æstimādis illud me-
 minisse decet, quod elegāter à Demosthene dictū
 ἐπιτιμῶν πάντων ὅτι, βδελύεμ ἢ οὐ πάντων. Et
 postea à Nazianzeno non minus uenustē uariatum
 est:

N V N C V P A T O R I A .

est: ἐπιτιμᾶν πάντοσ ὅσι ἐπανορθῶν ὃ οὐ πάν-
 τῶσ, illud etiam agnosco, alicubi me diligentiore,
 alicubi uerò remissiore in scribendo, uel minus
 felicem fuisse, prout uel ratio temporis uel animi
 ferebat affectio, cuius ad meditandum impetus non
 omni tempore pares esse quilibet in seipso potest
 experiri. Et quis Horatianum illud ignorat. Quan-
 doq; bonus dormitat Homerus.

Extāt Euāgelia tantū Dominicalia à Ioāne Span-
 gebergio, uiro pio & docto, breuissimè reddita, quæ
 nō est animus hoc libello nostro uel eleuare uel sup-
 primere: cū de hoc uiro quid sentire debeā, non
 ignorem, quem adolescēs etiam in carmine forma-
 torem habui. & nunc in patria piarū Ecclesiarum
 ἔφορος esse gaudeo. Tantum deniq; illius uiri can-
 dorem & humanitatem antea cognoui, ut nihil mi-
 nus uerear, quā illū hoc labore nostro, in quo quidē
 exemplum ipsius & uestigia secuti sumus, offendi
 posse. Sua cuiq; lam existimatioq; relinquitur: nec
 ideo suggillatores appellādi sunt, qui prius ab alijs
 tractata, sibi quoq; suo modo tractanda suscipiunt,
 alioqui enim nemini præter Eobanum liceret ali-
 quem Psalmum carmine uertere, quæ libertas in-
 genijs bonis nullo iure potest eripi.

Porro cum absoluto libello, quē Typographus

EPISTOLA

ex stipulatione poscebat excudendū, iam patronus
 esset huic opusculo querendus, q̄ defensionē illius sus-
 ciperet, & autoritate sua maleuolorū ἀκόλαστον
 γλωσσῶν reprimeret: post longā deliberationē ipse
 me locus editiōis admonuit, cui potissimū hoc si q̄d
 est honoris, deferre deberem. In urbe enim Colonia
 Agrippina maiorem amicū, q̄ te uir clarissime, ne-
 minē habeo, de cuius ingenio, doctrina, uirtute, pru-
 dentia simul & pietate præclariūs sentire possim,
 ac debeā, nec ibi q̄squā est alius, in cuius autoritate
 & consilio plus fiduciæ ac spei repositū habeā. Ipsa
 uerò medicina præstātia, in qua te nō minus felicē
 q̄ peritū esse quotidiana declarat experiētia, quāq̄
 ego naturali ductus inclinatioe ante alias professio-
 nes insigniter amo atq; ueneror, ea uel in primis
 admonere me debuit, ut hoc tibi munusculo litera-
 rio meā testarer obseruantia. Atq; hoc loco nō ali-
 enum foret nomen tuū ueris laudibus celebrare, ti-
 biq; pro cūmuni beneficio curatiōis gratias agere,
 nisi metuerē id me nulla instructum eloquentia, ad
 hæc tātis rebus exprimendis imparem non decere.
 Ut interim taceā quātoperē natura abhorream in
 os quenq; laudare, ne dū ueras eius laudes exprimā,
 illius auribus quicq; dare uidear. Habes autē doctri-
 ne tue, & in curatiōe morborū omniū, dexterita-
 tiā

N V N C V P A T O R I A .

tis alios multo maiores testes ac præcones, quam ut
 meo indigeas encomio, nimirū principes in Germa
 nia uiros, Reuerēdiß. Episcopū Coloniēsem, & illu
 striß. ducē Iuliacēsem : quorū uterq; te sibi nō Ar
 chiatrū affciuißet, nisi tāti uiri scirent, cur tibi præ
 ceteris uitæ ac ualetudinis suæ curā cōseruationēq;
 secundū Deū committerēt. His accedūt omniū præ
 stantiū in Germania medicorū testimonia, qui tibi
 uno ore summū honorē deferunt. Ut interim taceā
 Itatorū iudicia, quorū eruditiōe et exēplis per totū
 septenniū instructus, magna cū laude ante aliquot
 annos in patriam redijsti, maiore praxin exercere
 cœpisti, maxima uerò eādē adhuc summa cura ac
 labore sustines. Et cū unus tot hominū curā sustine
 as, q tuo cōsilio & opa quotidie in tuēda & reparā
 da ualetudine utūtur, aptē mihi hīc in mentē uenit
 Homericus uersiculus, q medicū multis unū præcel
 lere testatur, nō aliam opinor ob causam, quā quòd
 unus multorum ualetudinē custodiat ac conseruet.
 Quod aut ad argumētū huius libelli nostri attinet,
 etsi medico medica, et ut in Prouerbio dicitur, regi
 scepra, cytharædo aut plectra conueniūt: tamē cū
 singulari studio religionis te cōstet esse præditū, et
 hoc in quo uersaris officiū summa pietate animi tra
 ctare, nō incōueniēs hoc tibi medico pio theologicū
 opuscu-

Iliad λ.
 ἰατρος γὰρ
 ἀνὴρ πολλῶν
 ἀντάξει
 οὐσ ἀλλῶν.

EPISTOLA

opusculū esse iudicauī, in quo nonnunq̄ à grauiore
 cura uacuis animū oblectares & si nō ex ipsis uer-
 sibus, picturis tamen adiectis aliquā uoluptatem ca-
 peres. Insunt præterea huic libello multæ historie
 Euangelicæ mirabiliū curationū, quæ æternus Dei
 filius diuina uirtute Verbi sui perfecit, dum cæcis ui-
 sum, surdis auditum, mutis loquelam, claudis recti-
 tudinē & firmitatē pedum, leprosis emundationē,
 deniq; mortuis etiam uitam restituit: ostendens his
 operibus seuerè morborum omnium curatorem &
 ἀλεξίκακον esse, proptereaq; in mūdum uenisse, ut
 Y
 omni infirmitate corporis animiq; sublata naturā
 humanam renouet, & ad æternam uitam restituat.
 Vult etiam homines ex his sanationum miraculis
 discedere, ut in omni genere infirmitatis ad ipsum
 primò confugiant: inde remedijs à Deo conditis ad
 communem necessitatem utantur, euentumq; diui-
 næ uoluntati committant. Idem sentiunt omnes p̄ij
 & uerè Christiani Medici, à sola Christi uirtute &
 benedictione curationem omnem prouenire: se ue-
 rò tantū esse naturæ ministros & instrumenta,
 per quæ Christus operetur. Vnde non absurdè face-
 re te uideo, cum in principio, consiliorum sanitatis
 hanc quasi communem Epigrapham ponis: Sanat
 Christus languores. Verū de hac professione tua,

N V N C V P A T O R I A .

Et huius dedicationis nostræ consilio plura coram
audies . Nunc te per humanitatē tuam singularem,
Et amicitie nostræ uinculum oro, ut hūc Libellum
nomini tuo inscriptum benignè suscipere, Et meū
in hac re studium boni consulere uelis, meq; tibi cō
mendatum esse sinas . Quotannis à te semina pere
grina multarum herbarū accipio; de piscibus Itali
cis idem spero; pro quibus aliam gratiam cum repo
nere nequeam, spero te hoc qualicunq; munusculo
contentum non alia maiora à nobis & ut id ωσ α fla
gitarum esse . Christus Iesus, in cuius manu cuncta
rum hominum uita iuxtā ac mors est posita, te cum
uxore charissima, libris dulcissimis, Et pa
tre reuerendo diu seruet incolumem.

Bene Et feliciter uale uir cla

rissime. Segenæ ipsis

Nonis Martijs.

Anno domini

M. D. XLIX.

AD